

Valtionavustushaku sosiaalisen luototuksen järjestämiseksi tarvittavaan luottopääomaan

Avustuksen kohde ja tavoite

Sosiaali- ja terveysministeriö ilmoittaa haettavana olevasta ja sosiaalihuollon järjestämisvastuussa oleville hyvinvointialueille ja Helsingin kaupungille osoitettavasta noin 9,5 miljoonan euron suuruisesta valtionavustuksesta laissa sosiaalisesta luototuksesta (113/2002) säädetyn järjestämisveloitteen vaatiman luottopääoman rahoittamiseen.

Laki sosiaalisesta luototuksesta edellyttää kaikkia hyvinvointialueita käynnistämään sosiaalisen luototuksen palvelun viimeistään 1.8.2023 mennessä. Elokuun alussa sosiaalisesta luototuksesta annettuun lakiin voimaan tulevien muutosten myötä hyvinvointialueen on järjestettävä sosiaalista luototusta sisällöltään ja laajuudeltaan sellaisena kuin alueella esiintyvä tarve edellyttää. Lain 10 a §:n mukaan tarvittavaa luottopääomaa varten voidaan myöntää valtionavustusta. Valtionavustukseen on varattu määräraha valtion vuoden 2022 neljännessä lisätalousarviossa. Kyseisen rahoituksen avulla on tarkoitus turvata sosiaalisen luototuksen käynnistyminen lain edellyttämällä tavalla kaikilla hyvinvointialueilla.

Kyseessä olevaa valtionavustusta voivat hakea hyvinvointialueet ja Helsingin kaupunki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäjänä.

Eduskunta on hyväksynyt valtion vuoden 2022 neljänteen lisätalousarvioon sosiaalisen luototuksen valtakunnallistamiseen 9,5 miljoonan euron määräraha momentille "33.60.39 Palvelurakenteen kehittäminen". Kyseisen momentin päätösosa mahdollistaa rahoituksen käyttämisen sosiaalisen luototuksen pääomittamiseen sekä ko. määrärahan siirron myös vuodelta toiselle, kuten käytötarkoitus vaatii.

Avustus on käytettävissä heti sen myöntämisen jälkeen sosiaalisen luototuksen myöntämiseksi tarvittavan pääoman kustannuksiin. Palvelun järjestämiseen liittyvät muut kustannukset on huomioitu hyvinvointialueita koskevassa rahoituksessa. Hakukohteena ja hyväksyttävinä kustannuksina ovat siten luottojen pääomittukseen tarvittavat määrarahat.

Kyse on kertaluontoisesta erityisavustuksesta, joka on tarkoitettu maksettavaksi valtionavustuspäätösten valmistuttua ilman erillistä maksatushakemusta. Alueet saavat siirtää määrärahaa jatkossa tilikaudelta toiselle. Avustuksen tarkempi käyttöaika määritellään valtionavustuspäätöksessä. Avustuksen saamiseksi ei edellytetä omaa osallistumista (omarahoitus).

Kustannusten korvaamiseen sovelletaan valtionavustuslakia (688/2001). Valtionavustukset ovat harkinnanvaraisia, ja sosiaali- ja terveysministeriö tarkastelee avustuksen suuruutta määrittäessään suunniteltujen toimenpiteiden tarkoituksenmukaisuutta sekä arvioitujen kustannusten kohtuullisuutta.

Valtionavustuksen käytössä tulee huomioida valtionavustuspäätöksessä sen käytölle määritellyt ehdot sekä mahdolliset sosiaali- ja terveysministeriön antamat muut ohjeistukset avustuksella korvattavassa toiminnassa.

Avustuksen tavoitteena on varmistaa sosiaalisen luototuksen järjestämisvastuun toteutuminen kaikilla hyvinvointialueille 1.8.2023 lukien. Sosiaalisen luototuksen

alueellisen yhdenvertaisuuden turvaamiseksi tullaan myöntämään kertaluonteista avustusta sosiaalisen luototuksen luottopääomaa varten kaikille hyvinvointialueille. Hyvinvointialueilla ei ole sosiaalisen luototuksen luottopääoman tarkoitusta varten kunnista siirtyneitä varoja. Laissa sosiaalisesta luototuksesta annetun lain muuttamisesta (590/2022) säädetään voimaantulosäännöksessä, että sote-uudistusta edeltäneet aikaisemmat pääomat oli tilitettävä kuntiin (HE 56/2021 vp).

Alueellisen yhdenvertaisuuden perusteella on arvioitava tarvittavaa rahoitusta lähtien kunkin alueen asukasmäärästä. Muutoslain esitöissä (HE 136/2022 vp, s. 12) oli esillä taulukkomuotoinen esitys eri alueiden laskennallisista osuuksista tulevaan lainanantoon, sekä kustannuksista tilanteessa, jossa lainoituksen määrä säilyy vuoden 2019 tasolla. Hyvinvointialueet ovat sosiaalisen luototuksen järjestämisvelvoitteen alkaessa erilaisissa tilanteissa. Vaikka kuntien aikaisemmat myöntöperusteet eivät sido hyvinvointialuetta, on tarkoituksenmukaista pyrkiä turvaamaan edellytykset laadukkaan toiminnan jatkolle.

Avustuksen hakeminen

Avustuksen hakuaika on 15.2. – 31.3.2023 klo 16.15.

Avustusta haetaan sosiaali- ja terveysministeriöstä kirjallisesti STM:n verkkosivuilta löytyvällä hakulomakkeella (https://stm.fi/valtionavustukset_lomakkeet).

Avustushakemus toimitetaan 31.3.2023 klo 16.15 mennessä viitteellä VN/4824/2023 osoitteeseen kirjaamo.stm@gov.fi.

Hakemuksen tulee sisältää:

- Hakulomake
- Hankesuunnitelma

Hankesuunnitelmasta on käytävä ilmi, miten alue pääpiirteissään on suunnitellut sosiaalisen luototuksen toiminnan käynnistämisen koko alueellaan huomioiden asiakkaan oikeus saada taloudellista tukea ja ohjausta koko luototusprosessin ajan, saatavilla oltavan yhteyden toimeentulotuen myöntämisen sekä sosiaalihuollon taloudellisen toimintakyvyn tuen palveluun sekä muu tarpeellinen asiantuntemus, kuten yhteistyö talous- ja velkaneuvonnan kanssa. Suunnitelmasta on myös ilmentävä se, miten hyvinvointialue aikoo seurata sosiaalisen luototuksen tarpeen kehittymistä alueellaan ja suhteuttaa palvelua alueen tarpeisiin.

Hakemuksesta tulee ilmetä suunnitelma määrärahan käytöstä sosiaalisen luototuksen pääomaan, mahdollinen hyvinvointialueen suunnittelema lainojen minimi ja maksimimäärä sekä arvio myönnettävien lainojen vuosittaisesta lukumäärästä. Talousarvion voi liittää tarvittaessa myös erillisenä liitteenä, mutta vapaamuotoinen sanallinen selvitys on riittävä.

Niiltä alueilta, joilla on ollut aikaisemmin sosiaalisen luototuksen toimintaa, tarvitaan myös selvitys vuosien 2020-2022 toiminnasta. Selvityksestä tulee ilmetä aikaisempien vuosien asiakasmäärät, myönnettyjen luottojen määrät per asiakas, kunnista hyvinvointialueille siirtyneiden lainojen määrät, luottotappioiden määrä prosenttiosuutena myönnettyistä luotoista vuosittain sekä käytössä olleet sosiaalisen luototuksen myöntämiseen liittyneet soveltamisohjeet.

Sosiaali- ja terveysministeriö järjestää valtionavustuksista ja sosiaalisen luototuksen lainsäädännön muutoksista webinaarin 8.3.2023 klo 13 - 16. Lisäksi opas sosiaalisen luototuksen soveltajille päivitetään ja sen sisällön on tarkoitus tulla hyvinvointialueiden käytettäväksi haun aikana.

Hakijoille pyritään ilmoittamaan päätöksestä kirjallisesti kevään 2023 aikana.

Muita avustuksen käyttöön liittyviä ehtoja

Sosiaali- ja terveysministeriö voi myöntää avustusta vain, jos valtionavustuslain mukaiset avustuksen myöntämisen yleiset edellytykset täyttyvät. Ministeriö ottaa yleiset edellytykset huomioon myös avustuksen määrää harkittaessa.

Valtionavustuksen myöntämisen yleisiä edellytyksiä ovat (valtionavustuslain 7 § 1 mom.):

- Tarkoitus, johon valtionavustusta haetaan, on yhteiskunnallisesti hyväksyttävä.
- Avustuksen myöntäminen on perusteltua valtionavustuksen käytölle asetettujen tavoitteiden kannalta.
- Avustuksen myöntäminen on tarpeellista, kun otetaan huomioon hakijan saama muu julkinen tuki sekä hankkeen tai toiminnan laatu ja laajuus.
- Valtionavustuksen myöntäminen vääristää vain vähän kilpailua ja markkinoiden toimintaa.

Avustusta saa käyttää vain siihen tarkoitukseen, johon se on myönnetty.

Sosiaali- ja terveysministeriöllä on oikeus tehdä valtionavustuksen saajan talouteen ja toimintaan kohdistuvia tarkastuksia, jotka ovat tarpeellisia valtionavustuksen maksamisessa ja käytön valvonnassa (valtionavustuslain 16 §).

Avustuksen saajan tulee selvittää, onko sillä velvollisuus noudattaa hankintalainsäädäntöä, ja ottaa tämä toiminnassaan huomioon (Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista 1397/2016).

Lisätietojen antajat

Avustusta ja hakemusta koskeviin kysymyksiin vastaa sosiaali- ja terveysministeriössä erityisasiantuntija Ritva Liukonen, p. 029 516 3278, s-posti: etunimi.sukunimi@gov.fi ja lakimies Katariina Rainio, p. 029 5163111 etunimi.sukunimi@gov.fi.

Valtionavustuksista lisää: <https://stm.fi/valtionavustusten-hakeminen>

Liitteet	Hakulomake Hakulomakkeen täyttöohje
Jakelu	Hyvinvointialueet